

HERVÉI ÉRTÉLMEL NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfajdos: Baranyay Lajos.

A hazátlan szociáldemokrácia hazafisága.

Hogy mi volt a szociáldemokrácia felfogása a hazáról, minek nevezték a hazafiasságot, közismert dolog. Elvtársi öntudatossággal szinte kejelegtek a „hazátlan bitangok” épen nem megtisztelő titulussal.

A szociáldemokráciának egyik sarkalatos tana volt a nemzetköziség s a jámbor naivság mellett az emberiség boldogulása kerékölőjének tartották azt az embert, aki a hazáért lelkesedni tudott.

Különösen a franciák nagy szociáldemokrata apostola, Hervé tudott tájtékozni dühvel a haza ellen dolgozni s minden tehetségével azon volt, hogy minél több lélekből kiírta a hazaszeretet érzetét és a nagy nemzetköziségre nevelje. Ezen nemzetközi munkájával kapcsolatban természetesen az antimilitarista mozgalomnak is ő volt a lelke. Nemzetközi és antimilitarista felfogásának oly fanatikus híve volt, hogy emiatt több évi börtönbüntetést is kész volt elviseelni. Hogy Hervének itthon is voltak kullogó hívei és kevés vágott dohányal rendelkező követői, mondani sem kell. Sőt a szegény magyar szociáldemokrácia főleg ebben és a vallástalanságban találta a főprogramját s ezeken nyargalt állandóan, mert — tetszik tudni — szájbőriparkodásra ezek a legalkalmasabb témák. Üres fejű is beszélhettek róla.

A szociáldemokrácia nagy apostola Hervé a háború előtt ilyesmiket hirdetett a hazáról és a háborúról:

„A proletároknak nincs hazájuk. Ama különbségek, melyek a jelenlegi hazák között léteznek, mind fölszínes különbségek.

A kapitalista uralom ugyanaz minden országban; s minthogy nem tud működni a politikai szabadság bizonyos minimuma nélkül, mindazok az országok, melyek a kapitalista rend mellett élnek, olyan elemi szabadságokat élveznek, melyeket a proletariátustól többé megtagadni nem lehet; még Oroszországban is az autokratia uralom halálos sebet kapott.

Azok a proletárok, akik megöletik magukat a mai hazáért, együgyű, becsapott emberek, ostoba állatok.

Még ha győz is az ő hazájuk, ők azok, akik a győzelem költségeit megfizetik az adók növekedésébe folytan.

Az egyedüli háború, mely nem a nép becsapása, az, melynek befejeztével a proletárok, ha győzelmesekek, remélhetik, hogy a kapitalista osztály expropriációjával kezükbe vehetik azokat a társadalmi gazdaságokat, melyeket nemzedékek át a munka és az emberi lángelmével felhalmozott.

Csak egy háború van, mely intelligens emberekhez méltó: a polgárháború, a szociális forradalom.”

Hervé a hazafiságban egy új vallást látott, amelynek célja a nagy néptömegeket az igazi érdekeiről félrevezetni. Szerinte a haza csak a kiváltságos osztályoknak nyújthat előnyöket, de

„a szegényeknek, az alsórangú tisztviselőknél, a kis, előleg nélküli kereskedők, a tőke nélküli parasztok tömegének, a vagyontalanok soláságának, a két nembeli cselédek ezreinek a tudatlanság, a fárasztó és undorító munkák, a veszedelmes vagy egészségtelen mesterségek, a hosszú erőfeszítések, melyek megutáltatják a munkát és a férfiakat iszákosságba és az asszonyokat még léjebb kergetik; ezeknek nem nyújt előnyt, ezek kapják az éhségnap számat vagy nevelésnek jutalmakat; ők a holnap bizonytalansága, a törvény szigora a legkisebb ballépésnél és ha a betegség, az öregség, a munkanélküliség beköszönt, a nélkülözések s a sötét nyomor s velük — főleg az asszonyokra nézve — a szomorúságoknak és a szegénynek egész sorozata.

És Hervé nemcsak a saját hazáját tartotta ilyennek, hanem minden elvtárs hazáját. Amint bizonyos az, hogy

sem a francia haza nem ér többet, mint a német, olasz és angol haza, sem pedig az angol, olasz és német haza nem kiváltságos, mint a francia oly mértékben, hogy az

egyik vagy a másik megérdemelné, hogy megölessék érte magát az ember. A különbség oly minimális az egyik és a másik között, lakosainak nagy tömegére nézve, hogy ha ezen hazák kitagadottjaiban csak egy kis józan és vagy bátorság volna, a katonákat sem emelnék fel, hogy megvédelmezzék azokat azon a napon, melyen védelmükre hívnák fel.

Hogy franciák, angolok, németek vagy olaszok-e, mit ártana ez nekik, igásbarmoknak és páriáknak!

És mégis a „nyomorult kizsákmányolt” emberek egyrésze hazafi, mondja szinte panaszkodva Hervé. A nagy hazátlan elvtárs ezt is megmagyarázza imígyen:

„Már kora gyermekkoruktól a haza dicsőségét hallják a családban és az iskolákban, míg a többi hazákat lekicsinylik, befeketítik előttük. Véres énekeket tanulnak az iskolában, melyek dicsőítik a háborút. Alig tud még olvasni, nem ismer semmiből semmit: mégis egy dolgot tud és ez az, hogy késznek kell lennie feláldozni életét a hazáért, ha a haza úgy rendeli.”

A hazafiság tehát egy új vallás, amely a kapitalista-rend föltámasza.

Igy beszélt, így tanított Hervé a háború előtt, így gondolkodtak az elvtársai is. Jött azután a háború. Hervének is puskát kellett fogni s a frontra ment.

A frontról azután leveleket ír haza a nagy szociáldemokrata vezér. De már nem a militarizmus, a haza ellen deklamál, már nem azt írja, hogy butaság a hazafiság, hogy örültség meghalni a hazáért, hogy a háború a népek becsapása. Most már épen az ellenkezőjét írja. Hervéből dühös francia lett. Dühös hazafi. Lelkesedik a katonaságért, a háborúért. Azt írja, hogy az utolsó csepp véreig kell küzdenie. Semmiféle áldozattól sem szabad visszarettenni, mert nagy nemzeti érdekekről van

szó. Addig kell küzdeni, amíg végső diadalt nem aratnak. Szinte szeretné megmarni azt, aki békéről álmodozik most, mikor még a diadal napja el nem érkezett. Lelkesíti az otthon levő elvtársait, hogy mindent kövessenek el a háború érdekében.

Ez eredményezte a háború a szociáldemokrácia egyik sarkalatos tanával. Hogy mikor szólt az őszintébb hang, a meggyőződés Hervéből, azt nagyon bajos volna megmondani. De mindenesetre érdekes megvilágításba helyezi az, ugy látszik minden országban hangos szociáldemokráciát. Hogy mekkora csődjé ez a szociáldemokráciának, azt többé letagadni nem lehet.

Magyar felírásuk legyenek a vitézségi érdemek.

Mindenesetre különösnek kell neveznünk azon eljárást, hogy a magyar katonák német felírású vitézségi érdemeket kapnak. Pestvármegye ezügyben már hozott határozatot, amelyet Székesfehérvárnak is megküldött, hogy írjon fel a kormánynak, hogy a magyar katonák magyar felírású érdemeket kapjanak. A magyarság világraszóló önfelelőzése és vitéz hősiessége méltán megérdemli, hogy nagy munkájáért az elismerő kitüntetés magyar felírású vitézségi érdemekkel honorálják, hogy ebben a nemzet önállósága és függetlensége is kidomborodjék. Reméljük, hogy a hadvezetőség, az illetékes tényezők méltányolni fogják ezt az igazán nagyon szerény és igazságos kérést.

Egyes szám ára 4 fillér.

Hajnalba 3 óra körül értünk a Dnjeszter-partra, kaptunk rövid pihenőt, mit mindannyian egy kis átló átvásra használtunk fel.

Hűvös volt nagyon. Olyan vízpart kódos éjszaka. Én L... százasos barátommal — az utolsó árokban fektüdtem le. Akkor még nem szoktuk meg a szabadban élejeztést, hogy ne fázunk annyira, egymásnak támasztottuk hátunkat és úgy aludtunk rövid két órát. Hajnal 5 órakor a ködötől nedvesen indultunk tovább. Mikor végre kislőtő erősebben a nap, annak derűs fénye egy kicsit felmelegített bennünket, nem éreztük már annyira a fáradságot. Az egész uton ketten együtt foglaltunk. A közös szenvedések, az egyformán fenyegető veszélynek érzete, közelebb hozza a lelkeket egymáshoz, ha talán nem is ismertük volna egymást, bizalmasabbak tudunk egymással szemben lenni.

Az én L... barátom is elmondotta nekem, hogy szívesen áldozza életét, csak egyet fáj itt hangyia, menyasszonyát. Szegény jó hú elpanaszolta, úgy érzi ő, hogy itt fog maradni örökre. Iparokdaim megnyugtattam, de bizony vajmi keveset ér ott a vizsgálató szó a sejtelmekkel szemben, mikor e sejtelmek úgy elfogta mindannyiunk lelkét közösen. — Tudod e, sejtelmemet megmondottam menyasszonyomnak is. Nézd itt a választ, a Balatonpartjáról még K. kaptam kéhez. Egy levelet adott kezembe. Átírtottam a sorokat, melynek minden betűjét az aggodó szeretet-batotta át. Emlekezem arra a pár szóra „nem lehet a halál sem oly kegyetlen, hogy elválasztana minket egymástól, miniket. — kik úgy szeretjük egymást! ...

Alig múlt el pár nap, újra összetűztünk az oroszral. Újra hatalmas tömeg, talán tízszeres erő állott velünk szembe. Négyyszer ment a zászlóalj rohamra, de a fájdalom, a tulerő miatt nem tudtuk beszakítani az orosz vonalat. Megtépített bennünket a gyilkos küzdelem, megfogyatkoztunk, de lelkünket nem törte össze a szenvedés. Honvédek, újra rohamra! Az én jó L. is felugrott az első között vitte rohamra századát, de pár lépést tett csak előre, egy pillanatra megingott járása, még egyszer felhangzott az utolsó szó elhaló alkain: Század előre, szegény E... kém!

Valahol a Balatonparján egy szép mennyasszony aggodó szeretettel szöfte talán édes álmaid a jövő boldogságról — mikor ott fent a messze északon, a sok között, megástak egy sirt a Dnjeszter partján. N. N.

— A város lisztügye. A város lisztzükségletének biztosítására 120 vaggonnal vásárolt. A közlelemzési bizottság azonban érthetetlen módon közgyűlési jóváhagyást kíván a vásárláshoz, ami által a gabonavásárlás hátrányt szenved, s könnyen megtörténhetik, hogy a város liszt nélkül maradjon. Jó lesz tehát szerényen elintézni a lisztzükségletet. Tudtunkkal a lisztárusításra csak néhány lisztkereskedő kapott engedélyt. Pedig úgy a közönség, mint a lisztárusítással foglalkozók érdeke azt kívánna, hogy mindegyiknek adjanak engedélyt.

Tessék adót fizetni.

A városi adóhivatal kötelességének tartja az adófizető községek figyelmét felhívni azon körülményre, hogy az adók és egyéb köztartozások pontos fizetése a mostani súlyos viszonyok között nemcsak elsőrendű honpolgári köteleességük, hanem saját érdekükben is áll, nehogy adó és egyéb köztartozásainak felszaporodása esetén azoknak beszedése iránt a legnagyobb erővel folytatva teendő végrehajtási eljárás reájuk nagy hátrányokkal járjon, sőt sok adózónak vagyoni, romlását is okozhatja.

Különösen figyelmeztetik a mezőgazdasággal foglalkozó adózókat, akiknek fizető képessége terményeik előnyös értékesítése folytán nagymértékben emelkedett; és egyuttal azon ipari és kereskedelmi ágak tulajdonosait, akiknek üzlete a háború folytán emelkedett, hogy adó és egyéb köztartozásait, ezen reájuk nézve kedvező időben késedelem nélkül rendezzék s ezzel legfontosabb polgári köteleességüket teljesítsék.

Egészségügyi babonák.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni annak a szerephörnek fontosságát amit a közegészségügy a közigazgatás különböző feladatkörei között foglal el. Minden állami-es magán-tevékenység első és végső célja maga az élet. Hogy az állampolgárok jól éljenek, rendezett, igazságos, bő anyagi lehetőségeket nyújtó körülmények között, arra az állam már csak azután gondolhat, miután legegyszerűbb, legértelmesebb köteleességének, az élet és egészség védelmének eleget tett. Ezt a köteleességet nem szabad, egyenesen veszélyes volna, az egyének jól felgottatni önérdékére bízni, egyrészt azért, mert az egyes part egészségügye túlhat a portán, az egyén hanyagsága és megbízhatatlansága veszélyeztetni a szomszédokat s egész községet, másrészt pedig azért, mert ép itt szükséges az a nagyobb koncentráltabb tudás: a szakutadás és a széles látókör, amit az egyén csak kivételosen szerez meg.

A községek egészségügye a legtipikusabban közügy s amellett hogy a legáltalánosabb állami érdeket szolgálja, a kivételosen, vagyis: közigazgatásilag a legkonkrétabb, egészen helyi kérdésekkel való folytonos törődést, vagy odaadást, kivételosen átértett köteleességutadást és szorgalmat igényel a község arra hivatali vezetői részéről.

Természetes, hogy a község hygienikus vezetése minden jó szándéka mellett is félmunka marad, ha a vezetőök által elért sikerekkel, a nagyszerű intézkedésekkel és intézményekkel ellentétben irányban, titkon, rejtetten tovább folytatja veszélyes munkáját a nép előítéletes tudatlansága, régi avas szokások, egészségügyi babonák terjedése.

A kuruzslást ma már szigorú törvények és rendeletek tiltják, de vannak ma is nép fantáziájának mélyén lidércfenyéként fel-felcsöngő babonák, melyeket számon nem tarthat semmiféle törvényes szabályozás. Ezek még mindig éleket s veszélyeztetik a legkövetesebb hygénia sikereit is.

Tavaly történt, hogy fatun egy ráncos képi, nyugtalan eszű paraszasszony, szája-zíve megnyilván, beszéd közben a következő hihetetlenül brutális „jósándékat” beszélt el, vig, tudatján kacagások kíséretében:

— A boldogult uram, — mondotta — nagyon pálinkás ember volt s minthogy berugottan sokat perelt velem, elhatároztam, hogy leszoktatom a pálinkáról. Egy javasaszonny tanácsolta, hogy fogjak kilenc mezei egeret, áztassam ki őket egy üveg pálinkában, aztán szűrjem le rójuk az italt s azt valahogyan itassam meg az urammal. Megtettem. — Itt részletesen elbeszélte a s k furfangot, amellyel sikerült az underjő itókat az urával megitatnia. — Nem szokott le a pálinkáról, még csak baja sem lett tőle, — mondotta a förtelmes emlék őszinte, leplezetlen bosszúságával; — újra elmentem a javasaszonnyhoz, aki ekkor azt tanácsolta, hogy mikor meghal a faluban egy olyan keresztnevű ember, amilyen az uram keresztneve, azt a halottat mossam le pálinkával s ezt a pálinkát itassam meg az urammal. Ezt is megtettem. Ez sem használt.

Persze ebben az esetben szerencsére a pálinka ereje dezinficálta önmagát s újabb pereléseitől egyebajnt nem okozott a házál, de képzejük el, hogy ilyen sötét, egészséggyilkoló és életveszélyes babonák, ha tág terük van, mennyi vig szedelmet rejtenek egy egy község egészségügyére.

Igen visszatartó példát hoztunk fel; hogy a példa sötét erejével előreteljenit marja bele-magát az olvasó emlékebe, az én memoriam sem fogja tudni kivetni. De igen sok példát hozhatnánk fel, amelyet mindenki ismer, ellől s mégis tovább-él szívós, megmagyarázhatatlan, pusztító életét. Ott vannak a gyógyítási babonák: a nyilt sebre rakott piszkos pókhalók, egyes bajok ellen a bakteriumoktól hemzsező urinának a szemre, vagy nyilt sebre - frencsentése, vérszegeny, szívbaajos gyerekeknek paprikaspálinkával itatása stb. Könnyvet kellene írunk, ha mind fel akar-nók sorolni őket.

Csak a figyelmét akartuk most felhívni a községi közegészségügy olyan dudváira, amelyekre eddig csak ötletszerűen írtottunk. Írtsuk őket következetesen, rendszeresen, bölcsen. Mint az arankát a gondos gazda.

Háborus apróságok.

Angol bölcsesség. Az angol alsóházban kormányférfiak és képviselők mondták a következő épületes dolgokat:

Lloyd George: Németország felsőbbsege különösen a nehéz ágyúnál, a nagy robbanó erejű lövedékeknel, a puskánál, de mégis leginkább a gepussáknál vált nyilvánvalóvá.

Ugyanaz: Arzenáljaink még a régi hadsereget sem tudták ellátni lőszerrel.

Ugyanaz: Németország naponként 250,000 gránátot és schrapnell gyárt; mi pedig egy hónap alatt 10,000 et.

Egy liberális képviselő: Egy gepusska felér egy századdal. Nálunk minden zászlóaljnak egy gepusskája van, Németországban pedig tízennyolc.

Az angol kormány kérdőívet bocsájtott ki az országhoz, hogy ki akar katona lenni?

Egy lordképviselő: Nincs elég tiszt. Kirchner néhány szolgálaton kívül álló tisztel akar egy hárommillió hadsereget szervezni. Bár csak már látnánk!

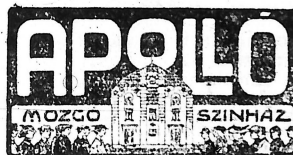
A mindenható Times: Semmi remény nincs arra, hogy a német vonalat áttörjük, és az ellenséget a saját országába való visszavonulásra kényszerítsük.

Ugyanaz: Munió hiányában kénytelenek vagyunk a döntést a jövő tavaszra elhalasztani. Amikor már lesz elég munió.

Mit gondol a Times?: Majd mi addig öbetett kézzel várakozunk?!

HIREK.

— Igazgatóváltozás a szemináriumban. Az új tanév közeledtével a helybeli püspöki papnevelő új igazgatót nyert: a megyéspüspök fölmentette Scheirich Antal kanonokot eddig viselt igazgatói s egyházyjgy-történelmi tanári állásától s helyébe Rác Endre kanonokot nevezte ki. A fölmentés alkalmával a főpásztor szívélyes szavakban fejezte ki hálás elismerését az eddigi igazgatónak a papnevelés terén kifejtett évtizedes buzgó működéséért. Scheirich Antal 32 éven át működött a szemináriumban különböző megbízással, mint lelkiigazgató, tanár, igazgató s az utolsó 3 évben mint igazgató. A feddhetetlen tiszta papi életnek és a fáradságtalan közelelgetteljesítésnek férfias távozki most a szeminárium ősi falai közül, de magával viszi nemcsak a főpásztor elismerését, hanem az egyházmegye papságának szeretetét és halálját is mint drága emléket a három évtizeden felüli szünetet nem ismerő, céltudatos, komoly munkának.

Csütörtökön, aug. 26-án
A berlini Messtér filngyár remekműve

CIGÁNSZERLEM.
Dráma 3 felvonásban.

A PRÓBA-BABA.
Vígjáték 3 felvonásban.

Mozgófényképszemle az északi és déli harctérről, 39. szám.
Gobóczné mozisínészőnő akar lenni, (humoros.)

— **Kinevezések.** *Bacinszky* László 17. honvédegyalozredbeli alezredest a budapesti honvéd térparancsnokságnál ezredessé, *Morvay* Vilmos 17. népfelkelő honvédegyalozredbeli századost őrnaggyá, *Morvay* Vilmos 17. honvédegyalozredbeli századost őrnaggyá, — az ellenség előtt tanúsított különös érdemteljes szolgálatainak elismerésül *Takácsy* György századost létszám felett a 17. honvédegyalozrednél, beosztva a vezérkarhoz, soron kívül őrnaggyá, — *Kneusel-Herdliczka* Károly lovag, méneskari századost őrnaggyá nevezték ki. *Náday* Gyula 17. honvédegyalozredbeli főhadnagy századosá, *Barsber* Rezső 17. honvédegyalozredbeli hadnagy főhadnaggyá, *Schlösser* István, *Tomanóczy* Tivadar 17. honvédegyalozredbeli zászlósok hadnaggyokká neveztették ki.

Jekel és Margittalvai *Jehelfalussy* Pál méneskari főhadnagy századosá lépett elő. *Dr. Dalnoky* Miklós Aladár, *Ürögdy* Győző, *Német* Rezső, *Gáncs* Zoltán 17. honvédegyalozredbeli tart. hadnagyk főhadnaggyokká, *Paulovics* Ferenc, *Bulat* Gyula, *Pethő* József, *Nickel* Jenő, *Petrázs* Béla 17. honvédegyalozredbeli tart. zászlósok hadnaggyokká neveztettek ki.

Lehotzky András 17. honvédegyalozredbeli gazdászati hadnagy főhadnaggyá, *dr. Eisler* Géza 17. honvédegyalozredbeli helyettes segédorvos segédorvossá, *Weisz* Ödön, *Haszlinger* József 17. honvédegyalozredbeli népfelkelő hadnagyk főhadnaggyokká neveztettek ki.

— **A Vöröskereszt jövedelme.** A Vöröskereszt Szent István-napi néptünetésének jövedelme 40.654 korona volt. A fényes siker elsősorban gróf *Széchényi* Viktor főispán és nejeinek az érdeme, akik fáradságtalanul buzgólkodtak a nemes ügy érdekében. Az ünnepély rendezése is a legnagyobb elismerést érdemli.

— **Kitüntetések.** *Csapó* Mihály 69. gyalozredbeli tart. hadnagy, *Riegel* Róbert 69. gyalozredbeli százados a katonai érdemkereszt 3. osztályát kapták a hadiékítménnyel.

— **Jézus élete és tanításai.** Irta Póos Rezső máriaremetei plebános. A kitűnő munka, amelyet a katolikus családoknak a legmelegebben ajánlunk, 1 koronáért kapható a Népszövetség irodájában (Szent István utca 1 szám alatt.)

— **Társadalmi, tudományos szemléink között a Magyar Kultúra** az elsők között foglal helyet. Havonként kétszer jelenik meg. Szerkesztőség: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

— **A Szekesfehérvári Hítel-szövetkezet** Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiséget kiadó. Bővebb értesítés nyerhető Távirdu. u. 6. sz. alatt.

— **Gondoskodás a hősök hátramaradottairól.** A rokkant és elesett katonák hátramaradottaik összegszerű megkezdődött. A város már eddig 60 esetben tett előterjesztést a hátramaradottak segélyének kiutalására.

— **Orosz fogságban.** *Horváth* István dr. 69. gyalozred tart. hadnagya az északi harctéren orosz fogságba jutott.

— **Szt. mise.** F. hó 29-én (vasárnap) reggel 8 óraker a maroshegyi kápolnában szt. mise lesz.

— **Szekesfehérvár államsegélye.** Szekesfehérvár városa aug. 24-ig 84774 K. 64 fillért fizetett ki hadisegélyre. A segélyezettek száma 2800.

— **Szabolcs megye nélkülözhetetlenek.** Szekesfehérvár törvényhatósága határozatot hozott a nélkülözhetetlenségről, amely szerint nem ismer nélkülözhetetlen tisztviselőket. A város minden törvényhatóságnak megküldte ezen határozatát. Több helyről a válasz is megérkezett, amelyeknek egy része erősen pálcát tör a nélkülözhetetlenség mellett. Legutóbb Szabolcs vármegye küldte meg a választ. Ő is a nélkülözhetetlenek közé tartozik. Neki kipróbált tisztviselőkre van szüksége, tehát nem fogadja el Szekesfehérvár indítványát.

— **Beiratás.** A helybeli irz. valálásközeg elemi iskolájában a beiratások szept. hó 1. 2. és 3. napján mindig délelőtt 8—11-ig a templomban fognak megtartani.

— **A vak katonákért.** Sárszentmiklós diáksága a nagy kázióció alatt már többször-tanuljelölt adta lelkes hazafiságának, több alkalommal előadást rendezett háborus jótékonyági célra. Augusztus 20-án a vak katonák javára rendeztek műkedvelő előadást, amely minden tekintetben kitűnően sikerült. A nemes célra 450 korona jutott. A műkedvelő előadásra a következők szerepeltek: Hegyi István fg. VIII. oszt. t., Major István II. éves t. j. Stadler Iván fg. VI. oszt. t. Tóth Miklós II. éves tanítjelölt, Suhajda Karoly fg. III. oszt. t. Schmidt János fg. I. oszt. t. Pántek Géza II. éves t. j. Pollák Teréz pl. II. oszt. t. Schröd Mariska pl. II. oszt. t. Schröd Géni pl. I. oszt. t. és Suhajda Bözsike pl. I. oszt. t. Valamennyi kitűnően megálta helyét, s a közönség sok tapsal honorálta fáradozusukat. Sokat fáradozó t. a siser érdekében Schröd Gusztávné a szerepek betanításában, s az anyagi kiadásokat is ő fedezte.

— **Harmincmillió gyermek Poroszországban.** A porosz állam által kiadott legújabb statisztikai évkönyv redkívül érdekes és pedig még nyilvánosságra nem jutott anyagot tartalmaz az 1910. évben megtartott népszámlálás adataiból. A statisztika azt mutatja, hogy a porosz és német nép, különösen pedig a vidéki népesség milyen szaporas és hány gyermeket ajándékoztak a porosz anyák az államnak. A népszámlálás alkalmával ugyanis 7.809.360 férjes, özvegy és elvált nő élt csupán a porosz királyság területén. Ezek közül 2.376.349 nő városi, 4.936.424 pedig vidéki lakos volt. A nők közül 575.519 nek nem volt gyermeke, úgy, hogy az anyák számát 7.233.841-re tehetjük. Az egygyermekes anyák száma 986.141, a kétgyermekesé 1.111.724, a háromgyermekesé 963.526 volt. Négygyermeké 804.460, öt gyermeke

521.278, hat gyermeke volt 521.278, hét gyermeke volt 348.918 német anyának. A többgyermekes anyák száma természetesen kisebb, de azért mégis igen tekintélyes számban fordultak elő, úgy, hogy a gyermekek számát Poroszországban és Németországban harminc millióra lehet tenni.

— **Katonatemetések.** Riffart József 18-ik honvédegyalozredbeli káplár, bécsi lakos, a harctéren kapott beleesége és lösebe következtében f. hó 24-én elhunyt. Temetése aug. 26-án délután 2 óraker. lsz a csapatkórház halottasházából.

Bruketa Iván 26. honvédegy. köz. öitöz, velkidi lakos, a harctéren kapott beleesége következtében f. hó 25-én elhunyt. Temetése aug. 27-én d. u. 2 óraker lesz a Szent György-kórház halottasházából.

— **Néze meg az Uránia mű műsorát, csodálkozni fog.**

— **A háborus esztendő népmozgalmi adatai.** A központi statisztikai hivatal kiadta ez év január-májusi népmozgalmi adatait. Tizezöt évre visszatekintő összehasonlításból kiténik, hogy sohasem volt oly csekély a házasságkötések és a születések száma sem a népszaporodás, mint az idén, 26.624 volt a házasságkötések száma az év első öt hónapjára (ezer lélekre 3.4), míg eddig a legkisebb átlag az 1901—1905. éveken 75.561 volt. A születések száma negyven-czerrel kevesebb volt, mint az elmult másfél évtized esztendeiben (ezer lélekre 30.0-al számban). Visszont a halálozás két százezerrel nagyobb volt, mint az előző három esztendőben. A népszaporodás ennek folytán keres számban csak huszoháromezer lélek, a mult évtized hasonló időszakának 70—80 ezrével számban. (Sőt tavaly 86.000 volt a népszaporodás az év első öt hónapjában.) Ezer lélekre mindössze 30 szaporodás jutott, míg ez évtized legkisebb eredménye 8,8 az 1911. évben. Meger május hónap összehasonlítása a mult év májusával, még silányabb, házasságkötés ezer lélekre csak 3,5 jutott az előző év 10,2-ével szemben, élveszületés ezer lélekre 21,8 jutoit a 34,4-gyel szemben és a 9,8—11,8 között váltakozó népszaporodással szemben csaknem három léleknyi (2,8) apadás mutatkozik ezer lélekre számítva.

— **A lagunak titka** a címe annak a nagyszabású filmszenzációnak a mely ma és holnap az Uránia színház vásznára kerül. A darab, a nekünk oly kedves volt Veleceben játszódik le és a dogék korat és azok büvés rejtelmeit tárja szemünk elé. Már itt is látjuk az olasz álonság és ravaszág minden hitesszög frázisát. Sinte természetesen találjuk mostani viselkedésüket, a filmdjónság tele van a szebbnél-sebb természeti fevételekkel, a nagyszabású pótműsorban egy vigjáték is szerepel, Pajkos házasság 2. felv. továbbá háborus újonságok. Itt adjuk tudomásul, hogy az Urániának állandó saját művészi zenekara van.

— **GEPSZIJ** legjobb minőségben kapható Langráf Gábor és Fia bórkereskedésében Jókai-utca 8. Naponta postai szétküldés. Telefon 100.

— **PIUMEI kávébehozatal** — **SZEKESFEHÉRVÁR** — (BARÁTOK ÉPÜLETE), :: Pörkölt kávékeverékek utolérhetően! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

— **Kréme de lactaine** saját nemében páralan hatású arcborszépítő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársony pu. háva teszi, pattanásokat, szepőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szűcs Róbert** Magyar Kórona gyógyszerárában Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

SZÍNHÁZ.
Cigányzserem a címe annak a 2 felvonásos filmdrámának, melyet ma mutat be az Apolló színház. A kép a berlini Messner filmgyár remekműve, és a főszerepet Erna Morena játsza. Egy háromfelvonásos kateját bohózat „A próbaba” kisebb vigjáték és legújabb harctéri felvételek egészítik ki a műsort. A helyárak rendesek.

Telefon 233. — Telefon 233.
Szerdán és csütörtökön augusztus hó 25 és 26-án:
A LAGUMAK TITKA.
Izzalmas detektívdráma a velencei dogék korából 3 felvonásban legújabb filmszenzáció, gyönyörű felvételekkel.
Fényes pótműsor.
Előadások fél 7 és 9 óraker.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bárminemű eladásnál és vételnél a legelőszerűbb és legelőcsőbb az apróhirdetéseket hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket mindenkor előre fizetendők és a megjelölt apróhirdetés után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árendemények vannak. Hírszóveg között rendez betűkkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölosöt sérítik, vagy bármí okból a sajtótörvényvel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilteri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Egy butorozott szoba zongorahasználattal kiadó. Cim a kiadóban.

— **Öthöni mosást** és vasalást elfogadok. Cim: Deutsch Józsefné Sarló-utca 6.

— **Csizmadiasegédeket.** elsőrendű munkásokkal 7—8 kor. fizetésű és egy heti-munkást felvesz Natkay Kálmán Adonyban, (Fejermegye.)

— **Diákok** gondos, jó kiszolgálással felvételnek teljes ellátásra. Háltér 4. Héjyház.